

Droga do niskoemisyjnego budownictwa. Racjonalny radykalizm jako warunek konieczny poprawy jakości powietrza

*Nie brakuje nam ani problemów ani rozwiązań w obszarze
mieszkalnictwa. Brak jest odważnych, mądrych decyzji.*

Dr Jan Rączka
Prezes Zarządu
Alternator Sp. z o.o.

Warszawa, 03.04.2019

ALTERNATOR

Główny przekaz

- Zmiana priorytetów, którą audytorzy muszą wziąć pod uwagę
- Jakość powietrza jest ważniejsza niż mniejsze zużycie nośników energii
- Wyższa jakość powietrza, to wyższy standard życia, a to musi kosztować
- Do ogrzewania budynków powinny być stosowane wyłącznie media sieciowe
- Kategoryczny zakaz spalania paliw stałych do ogrzewania budynków mieszkalnych

Polityka to sztuka wyboru – jakie są nasze priorytety?

- Jak ważna jest efektywność energetyczna?
- Jakość powietrza wpływa na stan zdrowia publicznego
- Zużycie paliw kopalnych przyspiesza zjawisko efektu cieplarnianego
- Jakie są nasze priorytety? Jakie są nasze cele?

Cena za osiągnięcie poprawy jakości powietrza?

- Dlaczego akceptujemy wysoki rachunek w barze za alkohol, a nie akceptujemy konieczności zapłaty za poprawę jakości powietrza?
- Dlaczego myślimy o czystym powietrzu jako o prawie (to nam się należy), a nie jako o cennym aktywie (w to warto zainwestować)?
- Dlaczego zawodzimy jako jednostki, pojedynczy obywatele, mimo, że wzrosła świadomość problemu (*tragedy of commons*)?

Normy społeczne a normy prawne

- Praktyka kształtuje się pod wpływem norm społecznych a nie prawnych
- Wysoka grzywna za dorzucanie śmieci do paleniska?
- Przyzwolenie na stosowanie kotłów na paliwa stałe zawsze będzie obciążone poważnym ryzykiem utrzymania obecnych praktyk, tzn. wybierania tańszego (gorszego) paliwa.
- Tylko radykalna regulacja, zakazująca całkowicie, na terenie całego kraju, stosowanie paliw stałych, przyniesie poprawę jakości powietrza, przynajmniej w odniesieniu do bezo-a-pirenu, czyli związku rakotwórczego

Państwo nadopiekuńcze versus państwo skuteczne (1)

- Polityka poprawy jakości powietrza w aglomeracjach koncentruje się przede wszystkim na minimalizacji negatywnych odczuć wyborców w związku z wymianą źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych czy też wzrostu kosztów eksploatacyjnych związanych z wykorzystywaniem droższego (czystego) paliwa
- W przypadku programu „Stop Smog” rząd idzie o krok dalej – nie tylko inwestycja jest w 90% dotowana ze środków publicznych, ale też sama inwestycja jest wykonywana „w zastępstwie” obywatela
- Dlaczego państwo, w imię dobra wspólnego i ochrony zdrowia publicznego, nie może wymagać od obywateli poniesienia nakładów z własnej kieszeni?

Dlaczego „Czyste powietrze” to nie 500+?

- Paradoksalnie w programie „Czyste powietrze” pieniądze przeszkadzają, a nie pomagają
- Wydawanie pieniędzy publicznych jest trudne, szczególnie w przypadku tysięcy drobnych inwestycji
- Gospodarstwa domowe nie realizują inwestycji, bo czekają na rozpatrzenie wniosków o dofinansowanie
- Nie rozwiązujemy problemu, raczej odsuwamy w czasie rozwiązanie problemu
- 500+ służy jedynie temu, żeby dać pieniądze, a „Czyste powietrze”, żeby rozwiązać skomplikowany problem społeczny i środowiskowy

Państwo nadopiekuńcze versus państwo skuteczne (2)

- Skuteczne działanie wymaga podejmowania odważnych decyzji oraz wdrożenia precyzyjnych, jednoznacznych, twardych regulacji
- Skoro uciera się konsensus społeczny dotyczący wagi zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza, to odpowiedzialni obywatele powinni dostosować swoje urządzenia i praktyki, żeby zmienić ten stan rzeczy
- Chroniąc zdrowie publiczne, zapobiegając przedwczesnym zgonom, nie wolno ani uchylać się od wydatków z prywatnej kieszeni, ani czekać z założonymi rękami na pomoc państwa, ani odsuwać w czasie oczekiwanych zmian

Hipotezy robocze objaśniające sposób rozwiązywania problemu

1. Robimy tak, żeby nie zrobić, bo dostrzegamy powagi sytuacji, bo chronimy pozycję węgla, bo nie wiadomo jak mają żyć biedni, bo brak mediów z sieci
2. Już chcielibyśmy rozwiązać problem, ale po prostu nie potrafimy
3. Potrafimy rozwiązać problem, ale nie akceptujemy kosztów politycznych

Podsumowanie

- Zła jakość powietrza niszczy nasze społeczeństwo
- Wyeliminowanie paliw stałych z ogrzewnictwa jest warunkiem koniecznym
- Można to osiągnąć tylko poprzez ogólnokrajową regulację – zakaz spalania

ALTERNATOR